

GUIA DOCENT D'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia				
Assignatura		6M007E El discerniment de l'acció moral humana				
Any	2021-2022	Curs	Especialització	Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	Primer semestre		Hores setmanals	2	Àrea	Moral
Professor/a	Dr. Joan Costa Bou			Llengua	Català	

Descripció/Justificació:

En aquesta assignatura el que es pretén és aprofundir en el discerniment de l'obrar humà, tot compronent el significat de les fonts de la moralitat, l'objecte, el fi i les circumstàncies, i el procés de la raó pràctica per adonar-se dels esmentats elements de l'acte moral. S'estudiarà a la llum de la història de la comprensió de les dites fonts, i dels debats actuals per entendre millor el significat de l'objecte moral. L'anàlisi de força exemples ajudarà a l'aprenentatge del discerniment moral.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat les assignatures de Teologia moral del batxillerat en teologia.
- Es requereixen també uns coneixements bàsics principalment de la llengua llatina, i d'algunes llengües modernes per accedir a les fonts bibliogràfiques.

Objectius

Generals

- Oferir una nova perspectiva per a la comprensió de les fonts de la moralitat i mostrar la seva íntima interconnexió, alhora que donar instruments racionals per a aprofundir en la dinàmica de la raó pràctica pel que fa al discerniment de l'obrar humà.

Específics

L'assignatura pretén

- oferir un excursus històric sobre les fonts de la moralitat,
- posar en relleu els plantejaments filosòfics i teològics que han dut a una comprensió errònia de l'activitat de la raó pràctica en discernir la moralitat de les accions humanes, i
- proposar un nou model de la racionalitat pràctica capaç de donar resposta als dilemes morals que es presenten actualment en l'àmbit de la moralitat.
- Estudiar casos paradigmàtics a fi i efecte d'arribar a judicis pràctics.

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que componen la teologia moral.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, patrístiques, magisterials i teològiques sobre la matèria.

- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Viu sentit de pertinença i estima cap a la tradició doctrinal catòlica.
- Visió sintètica de la moral.
- Coneixement dels principals fonaments bíblics, patristics, teològics i magisterials, situant-los en el seu context històric.
- Coneixement dels grans moviments del pensament modern per tal de poder relacionar amb ells l'estudi sobre la moral.
- Precisió en la formulació de la fe de l'Església sobre els ensenyaments morals, així com en l'exposició del raonament teològic.

Continguts

Introducció

- I. De Pere Abelard a Tomàs d'Aquino: evolució en la comprensió de les fonts de la moralitat
- II. La raó pràctica i l'objecte moral segons Aristòtil: L'ètica aristotèlica; La comunitat política i la llei; L'ànima; La teoria de l'acció.
- III. La raó pràctica i l'objecte moral segons sant Tomàs d'Aquino: la llum de la fe; La raó teòrica i la raó pràctica; L'esquema de la raó pràctica; El procés deliberatiu; L'aprehensió de la realitat; El conflicte de béns i la validesa de la llei natural. L'epiqueia («aequitas»); La consciència errònia i la ignorància; Errors en la racionalitat pràctica; El voluntari indirecte i l'acció de doble efecte: «praeter intentionem»; Sant Tomàs i Aristòtil: l'aportació de la perspectiva cristològica a la racionalitat pràctica
- IV. L'objecte moral en el marc de la crisi de la raó pràctica: David Hume; Immanuel Kant; L'utilitarisme (Jeremy Bentham i John Stuart Mill)
- V. Martin Rhonheimer i Richard McCormick. Dues interpretacions diferents de l'objecte moral
- VI. Contribució a la comprensió de l'objecte moral: Anàlisi de l'acte humà; Tipologia estructural dels actes humans; Intencions englobants; De la casuística al discerniment; La gradualitat intencional: de circumstància a objecte; Historicitat, naturalesa humana i raó pràctica; El voluntari indirecte en el context actual.
- VII. Anàlisi de casos morals: El furt; La mort d'un ésser humà; La mentida; La percepció de nous elements racionals; La funció dels consultoris catòlics a Alemanya.
- VIII. Crist, l'objecte moral vivent: Crist, centre de la reflexió moral; Crist, norma concreta i universal de l'obrar humà; Crist, criteri moral; Crístic i cristofinalitzat; Crist i la raó pràctica

Síntesi final

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

- El desenvolupament de les classes tindrà lloc a partir de casos paradigmàtics de moral a la llum dels quals s'obrirà un debat, per a fomentar l'anàlisi moral de situacions proposades i el debat en grup, i com a síntesi s'exposarà el contingut teòric de la matèria.
- Es demanarà que s'estudiïn prèviament els casos personalment per a un millor aprofitament del temps de classe i la presentació dels casos estudiats per a ser avaluats i comentats pel professor.
- En les classes també s'explicaran les línies fonamentals de cadascun dels temes exposats en el programa.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius i estratègies mitjançant els exàmens, els treballs, l'exposició a l'aula i en la tutoria personal.
- Per tractar-se d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà la redacció, la presentació i l'aportació personal especialment en els treballs i activitats.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades, en l'exposició a l'aula, en la presentació dels treballs i en el diàleg a classe.
- Les competències específiques s'avaluaran per mitjà de:
 - Un examen escrit-oral sobre el contingut del curs
 - Un treball sobre l'anàlisi d'un cas de moral prèviament assenyalat.

Bibliografia bàsica

J. COSTA, *El discerniment moral*, M&M Euroeditors, Barcelona 2003.

ARISTÒTIL, *Ètica Nicomaquea*, J. BATALLA (trad.), Barcelona 1995.

TH. BELMANS, *Le sens objectif de l'agir humain. Pour relire la morale conjugale de Saint Thomas*, Città del Vaticano 1980.

R. McCORMICK, *Notes on Moral Theology 1965 through 1980*, Washington D.C. 1981.

L. MELINA, *Morale: tra crisi & rinnovamento*, Milano 1993.

E. MOLINA, *La moral entre la convicción y la utilidad. La evolución de la moral desde la manualística al proporcionalismo y al pensamiento de Grisez-Finnis*, Pamplona 1996.

M. RHONHEIMER, *La prospettiva della morale*, Roma 1994.

A. RODRÍGUEZ-LUÑO, *Ètica general*, Pamplona 1993.

B. SCHÜLLER, *La fondazione dei giudizi morali. Tipi di argomentazione etica in teologia morale*, P. RENNER (trad.), Milano 1997.